

Cultuureducatie met Kwaliteit in het primair onderwijs

Bestuurlijk kader

1. Inleiding

Het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit* heeft tot doel de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door middel van een landelijk samenhangende aanpak te borgen. Het programma bestaat uit drie parallel uitgevoerde trajecten: centraal, decentraal en via het onderwijs. Dit bestuurlijk kader beschrijft allereerst de doelen en de opzet van het gehele programma *Cultuureducatie met Kwaliteit*. Vervolgens wordt het decentrale traject nader uitgewerkt. Specifiek bevat het bestuurlijk kader de opzet van en de richtlijnen voor de door het Fonds voor Cultuurparticipatie te ontwikkelen regeling *Cultuureducatie met Kwaliteit*. Binnen deze regeling kunnen, op voorspraak van gemeenten en provincies, lokale aanvragen in het kader van dit programma worden ingediend.

2. Belang Cultuureducatie met Kwaliteit

Cultureel bewustzijn is in de eenentwintigste eeuw een kerncompetentie. Mensen krijgen met steeds meer en met steeds snellere veranderingen te maken. Het goed kunnen omgaan met deze veranderingen is om je te handhaven in de wereld van nu – maar zeker in die van over twintig jaar - van groot belang. Ook het omgaan met (culturele) verschillen wordt ten gevolge van internationalisering en migratie steeds belangrijker. De waarde van historische kennis als onderdeel van een gezamenlijke identiteit wordt steeds meer onderkend.

De betekenis van creativiteit als productiefactor zal verder toenemen. Door het kabinet is het topgebied creatieve industrie benoemd. Het bedrijfsleven selecteert in toenemende mate op creatieve competenties. Het instituut KEA, European Affairs (2009) wijst in zijn studie *The impact of culture on creativity* op de economische betekenis van culture-based creativity. Wetenschappers als Antonio Damasio (neurowetenschap) en onderwijsdeskundigen als sir Ken Robinson benadrukken dat creativiteit voor de ontwikkeling van kinderen van wezenlijk belang is, ook voor hun schoolprestaties. De Onderwijsraad adviseert zowel in zijn advies *Onderwijs vormt* (2011) als in zijn werkprogramma 2011 om (culturele) vorming nadrukkelijker onderdeel van het onderwijs te laten zijn.

Dit alles onderstreept het belang van een goede ontwikkeling van cultureel bewustzijn bij kinderen en jongeren.

3. Analyse stand van zaken

Ook in de afgelopen jaren is door de drie overheden samengewerkt op het thema cultuureducatie. Het beleid was ondermeer gericht op het vergroten van de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen en de verankering van die samenwerking in netwerken. In de periode 2002-2008 was cultuureducatie gelieerd aan het Actieplan Cultuurbereik en in de jaren 2009-2012 viel cultuureducatie onder de overhedenregeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Specifiek voor het primair onderwijs hebben de overheden met behulp van een driejarige regeling (2004-2007) ondersteuning verleend met activiteiten en informatie en bij visieontwikkeling en netwerkvorming.

Dit stimuleringsbeleid heeft aantoonbaar tot vooruitgang geleid¹:

¹ *Monitor cultuureducatie 2008-2009*. Utrecht, september 2009.

- De muur tussen scholen en culturele instellingen is grotendeels geslecht: scholen werken meer samen met musea, schouwburgen, centra voor de kunsten en bioscopen.
- Culturele instellingen stemmen hun aanbod steeds meer af op de vraag van het onderwijs
- Steeds meer scholen hebben hun plannen op het gebied van cultuureducatie vastgelegd.
- Veel scholen hebben een cultuurcoördinator aangewezen.

Het gaat mede dankzij het gevoerde beleid beter met de randvoorwaarden voor cultuureducatie. Maar er zijn diverse aanwijzingen dat het met de *inhoudelijke borging*, zowel binnen het onderwijs als binnen culturele instellingen nog veel beter kan, en moet. Zo zijn er veel initiatieven die los van elkaar opereren, waarbij sterk de nadruk ligt op een eerste kennismaking. Scholen en instellingen werken vaak met incidentele projecten. Er zijn grote verschillen in werkwijze en aanpak en er wordt er niet altijd van elkaars ervaringen geleerd. Dit alles draagt niet bij aan een stevig fundament en een goede borging, kortom aan de kwaliteit van cultuureducatie.

Ook de Raad voor Cultuur wijst op de vele spelers die bij cultuureducatie betrokken zijn. De Raad merkt in zijn sectoranalyse bij het advies over de basisinfrastructuur 2013-2016 op dat “de infrastructuur in Nederland op het gebied van cultuureducatie aan buitenstaanders nauwelijks meer is uit te leggen”. De Raad wijst er ook op dat er maar weinig scholen met een doorlopende leerlijn werken. De lokale en landelijke ondersteuningsstructuur voor educatie vertoont overlap met de ondersteuningsstructuur voor amateurkunst. Uit onderzoek weten we, tot slot, dat weliswaar veel, maar zeker niet alle culturele instellingen aandacht besteden aan educatie.

3. Doel en opzet programma *Cultuureducatie met Kwaliteit*

Het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit* heeft tot doel de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs door middel van een landelijk samenhangende aanpak te borgen. Hierbij gaat het om de verankering van cultuureducatie binnen het onderwijs en binnen de culturele instellingen. Deze ambitie vertaalt zich in onderstaande operationele doelen. Deze zullen worden gekwantificeerd op basis van een nog te verrichten nulmeting onder scholen en culturele instellingen. De operationele doelen gelden voor het programma als geheel, maar zijn richtinggevend voor de onderliggende activiteiten. Het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit*:

1. bevordert de **beoordeling** van het behalen van de kerndoelen binnen het leergebied kunstzinnige oriëntatie;
2. stimuleert het werken met een **doorgaande leerlijn** (zie bijlage 1) voor cultuureducatie;
3. stimuleert leraren om hun **bekwaamheden** op het gebied van cultuureducatie te onderhouden en te verdiepen;
4. bevordert dat culturele instellingen een **beleid voeren** gericht op educatie en participatie van de jeugd, in het bijzonder dat zij komen tot een op de kerndoelen afgestemd aanbod voor scholen in het primair onderwijs.

Deze doelen liggen voor een belangrijk deel binnen het onderwijsdomein, maar zij kunnen niet gerealiseerd worden zonder de culturele omgeving van de scholen. Daarom kent het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit* 2013-2016 drie parallelle trajecten:

1. Centraal:
 - o **adviesaanvraag** aan de onderwijsraad en de raad voor cultuur over de vraag hoe scholen en culturele instellingen het best ondersteund kunnen worden bij het geven van invulling aan de kerndoelen (bijlage 2);
 - o ontwikkeling van **concrete handvatten** voor scholen, leerkrachten en culturele instellingen, die breed ter beschikking zullen worden gesteld;
 - o **flankerend beleid** door het Fonds voor Cultuurparticipatie (samen met het Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst);
 - o aangescherpte **subsidievoorwaarden ten aanzien van educatie** voor instellingen met rijksfinanciering.

2. Decentraal
 - o **bestuurlijke afspraak** (totaalbudget 20 miljoen euro per jaar, inclusief matching) erop gericht om door middel van lokale initiatieven de vier hoofddoelen van het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit* (zie hierboven) te bereiken.
3. Onderwijs:
 - o een budget van 18 miljoen euro per jaar via de **prestatiebox van het primair onderwijs** voor het versterken van de samenhang binnen, en de kwaliteit van, het onderwijs gericht op het bereiken van de kerndoelen kunstzinnige oriëntatie.

4. *Regeling Cultuureducatie met Kwaliteit*

4.1 *Opzet*

De opzet van de regeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* is dat aanvragen op voorspraak van een gemeente of provincie door culturele instellingen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie worden ingediend. Deze aanvragen komen tot stand onder regie van de gemeente of provincie. Gemeenten en provincies bepalen door middel van hun matchingsbijdrage welke plannen in behandeling worden genomen door het Fonds voor Cultuurparticipatie. De gemeente of provincie ziet erop toe dat de aanvraag past binnen de regeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* maar kijkt ook naar lokale beleidsprioriteiten. Uitgangspunt is dat het om stimuleringsbeleid gaat: naast dit stimuleringsbeleid heeft ieder van de overheidslagen een eigenstandige verantwoordelijkheid ten aanzien van goede cultuureducatie (bijlage 3). De regeling is erop gericht om een gewenste ontwikkeling (de hoofddoelen van *Cultuureducatie met Kwaliteit*) te stimuleren, voortbouwend op deze eigenstandige verantwoordelijkheid.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie ontwikkelt de subsidieregeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* op basis van de richtlijnen uit dit bestuurlijk kader. Het fonds bewaakt aan de hand van de criteria van de subsidieregeling de samenhang tussen de landelijke en de lokale beweging *Cultuureducatie met Kwaliteit*. Deze beoordeling vindt plaats door het bureau van het fonds. Indien gewenst ondersteunt het fonds de deelnemende gemeenten en provincies al vroeg in het aanvraagproces. Ook legt het fonds verbanden tussen deelnemende gemeenten en provincies waar dat van toepassing is.

Naast de regeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* ontwikkelt het Fonds voor Cultuurparticipatie ook een flankerend beleid *Cultuureducatie met Kwaliteit* gericht op de ondersteuning van landelijke best practices, bij voorbeeld gericht op deskundigheidsbevordering, onderzoek en de ontwikkeling van handreikingen voor scholen, docenten en instellingen. Onderdeel van dit flankerend beleid zijn ook de (voortzetting van de) netwerken van de deelnemende overheden en (opbouw van) de netwerken van de aanvragende culturele instellingen vanaf de start van de nieuwe periode. Met name wat betreft de ontwikkeling van doorgaande leerlijnen zal het Fonds voor Cultuurparticipatie ervoor waken dat het wiel op meerdere plaatsen wordt uitgevonden. Ook zal het fonds zoveel mogelijk trachten te voorkomen dat er op decentraal niveau doorgaande leerlijnen worden ontwikkeld die niet goed aansluiten bij het advies van de Onderwijsraad en de Raad voor Cultuur en de mogelijk daarop volgende nadere uitwerking van de kerndoelen.

Het Fonds voor Cultuurparticipatie werkt bij dit alles nauw samen met het Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst. Daarbij gaat het naast het benutten van de bij dit instituut aanwezige kennis en informatie bijvoorbeeld ook om het opzetten van de landelijke monitoring en de verspreiding van de te ontwikkelen handvatten voor scholen en culturele instellingen via de netwerken van Interne Coördinatoren Cultuureducatie, pabo's en combinatiefunctionarissen. Zo veel mogelijk zal de aansluiting worden gezocht bij de lokale (kennis)centra.

4.2 *Richtlijnen*

Onderstaande richtlijnen zijn geformuleerd op basis van gesprekken die in het afgelopen jaar tussen gemeenten, provincies en OCW zijn gevoerd. De in die gesprekken besproken inhoudelijke

analyse (in dit bestuurlijk kader opgenomen als paragraaf 2 en 3) vormde daarbij het vertrekpunt. OCW geeft het Fonds voor Cultuurparticipatie opdracht om de regeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* volgens deze richtlijnen te ontwikkelen.

Deelname, werkwijze en financiën

1. Deelname aan de regeling staat open voor (culturele) instellingen afkomstig uit gemeenten en provincies die deelnamen aan de Regeling Cultuurparticipatie 2009-2012 voor zover deze gemeenten en provincies zich door middel van een intentieverklaring akkoord hebben verklaard met het bestuurlijk kader *Cultuureducatie met Kwaliteit*.²
2. De regeling staat open voor aanvragen die op voordracht van een deelnemende gemeente of provincie, worden gedaan door een (culturele) instelling.
3. De in het kader van de regeling ingediende aanvragen worden gematcht door de deelnemende gemeente of provincie (50-50). Het beschikbare (en te matchen) bedrag wordt berekend op basis van het aantal inwoners in de betreffende provincie of gemeente (bijlage 4). Gemeenten en provincies zien erop toe dat er niet meer wordt aangevraagd dan het bedrag dat voor aanvragen vanuit de betreffende gemeente of provincie beschikbaar is.
4. Middelen die afkomstig zijn uit de onderwijsbekostiging (zoals de prestatiebox primair onderwijs) en ook de middelen die verbonden zijn aan de impuls combinatiefuncties kunnen niet als matching worden opgevoerd. Voor het overige zal worden gekeken of de bekostigde activiteiten passen binnen de doelen van de regeling en of er geen substitutie plaats vindt. Er hoeft geen sprake te zijn van 'nieuw geld'.
5. De aanvragende instelling kan als penvoerder optreden namens meerdere partijen. Zowel het Fonds voor Cultuurparticipatie als de betreffende gemeente of provincie kennen hun matchingsbijdrage toe aan de penvoerder.
6. Scholen kunnen geen aanvrager zijn, maar moeten zowel inhoudelijk als financieel partner zijn, blijkend uit.
 - inhoudelijk: een beargumenteerde verbinding met het doel van de prestatiebox *Cultuureducatie met Kwaliteit*: het versterken van de samenhang binnen en de kwaliteit van het onderwijs gericht op het bereiken van de kerndoelen kunstzinnige oriëntatie (kunsten en erfgoed);
 - financieel: een zichtbare financiële bijdrage aan het plan vanuit de deelnemende scholen (ook dit hoeft geen 'nieuw geld' te zijn).
7. BIS-instellingen kunnen evenmin aanvrager zijn, maar mogen wel als partij zijn opgenomen in het plan. Als BIS-instellingen hiervoor een vergoeding vragen dan moet in het plan zijn beargumenteerd dat de activiteiten waar het om gaat aanvullend zijn op de activiteiten die zijn opgenomen in hun aanvraag voor de BIS- 2013-2016.
8. De regeling dient aanvragen met een substantieel karakter en die gericht zijn op samenhang te bevorderen. De minimale omvang voor aanvragen vanuit deelnemende gemeenten is daarom €90.000,- (inclusief matching).
9. Indien op basis van de toets door het Fonds voor Cultuurparticipatie geconstateerd wordt dat een aanvraag gebreken vertoont, vindt overleg plaats met de betrokken gemeente of provincie. Afhankelijk van de uitkomst hiervan wordt de aanvrager in staat gesteld zijn aanvraag aan te passen.
10. De regeling vraagt om plannen voor de periode 2013-2016. Na twee jaar is er een moment waarop de plannen worden geactualiseerd en aangescherpt, met gebruikmaking van de in 2013 en 2014 landelijk ontwikkelde instrumenten en de in die jaren verrichte nulmetingen onder scholen en culturele instellingen

² De provincie Zuid-Holland heeft in de ambtelijke ronde aangegeven zeer waarschijnlijk niet te zullen deelnemen. In dat geval zal een uitzondering worden gemaakt voor de Zuid-Hollandse RAS-regio's. Zij zullen dan in staat gesteld worden om een zelfstandige intentieverklaring in te dienen. Echter, de ondergrens voor de omvang van de plannen zal hierop niet worden aangepast. Dit kan betekenen dat RAS-regio's moeten samenwerken.

Inhoud

1. Het hoofdcriterium van de regeling is dat de ingediende plannen een bijdrage leveren aan een of meerdere van de vier hoofddoelen van het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit*
2. Hierbij vraagt de regeling in ieder geval om:
 - a. een duurzame en intensieve samenwerking tussen het lokale onderwijs en de culturele sector en hierbij bij voorkeur ook de schoolbesturen te betrekken;
 - b. een onderwijskundige visie die de culturele ontwikkeling van het kind centraal stelt (in plaats van korte aanbodgerichte kennismakingen);
 - c. het centraal stellen van de leeropbrengst en een duidelijke relatie tot de kerndoelen kunstzinnige oriëntatie (kunsten en erfgoed) van het primair onderwijs.
3. De regeling bevordert dat de aanvraag in gaat op een of meerdere van onderstaande zaken:
 - professionalisering van docenten en of medewerkers culturele instellingen
 - nascholing
 - samenwerking met pabo's
 - samenhangende regionale aanpak
 - benutting ICC-netwerken
 - de lokale educatieve agenda
 - de impuls combinatiefuncties
 - het kwaliteitskader cultuureducatie voor culturele instellingen dat door Oberon is ontwikkeld.
4. De aanvraag heeft betrekking op cultuureducatie in het primair onderwijs. In zeer beperkte mate is er de mogelijkheid om hierbij de aansluiting met het voortgezet onderwijs te betrekken. De Cultuurkaart is echter als bestedingsmogelijkheid uitgesloten.
5. Uit de aanvraag blijkt dat, en op welke wijze, afstemming heeft plaatsgevonden met vertegenwoordigers uit het onderwijs en culturele veld.

Monitoring, verantwoording en evaluatie

1. De regeling stroomlijnt de verantwoording aan het Fonds voor Cultuurparticipatie en aan de deelnemende gemeente of provincie.
2. De regeling vraagt om aan te geven hoe de in de aanvraag beschreven activiteiten gemonitord en geëvalueerd gaan worden.
3. De regeling vraagt aan aanvragers om deel te nemen aan een traject gericht op kennisuitwisseling waarin door het Fonds voor Cultuurparticipatie zal worden voorzien.
4. Op de regeling zal door het Fonds voor Cultuurparticipatie in 2014 een benchmark worden uitgevoerd. Uiterlijk in 2016 vindt een inhoudelijke evaluatie plaats.

4.3 Planning

13 juli 2012:	deadline intentieverklaring
1 juli 2012	advies Onderwijsraad en Raad voor Cultuur
1 augustus 2012:	publicatie regeling
1 december 2012	deadline aanvragen
1 februari 2013	beschikking door Fonds voor Cultuurparticipatie
1 oktober 2014	tussentijdse bijstelling

Bijlage 1: Voorwaarden voor goede cultuureducatie

Uit de literatuur (Bamford, Monsma, Oberon) blijkt dat er een aantal voorwaarden is voor goede cultuureducatie:

1. Het hebben van een **visie** op de plaats van cultuur in de ontwikkeling en het leren van kinderen.
2. De **uitwerking van de kerndoelen**: wat moet het kind kennen en kunnen aan het eind van de schoolperiode?
3. De aanwezigheid van een **doorgaande leerlijn**:
 - a. uitwerking per leerjaar van wat een kind moet kennen en kunnen aan het eind van de schoolperiode
 - b. de plaats van cultuur in andere dan de cultuurvakken
 - c. aansluiting tussen primair en voortgezet onderwijs
 - d. aansluiting tussen binnenschools en buitenschools
4. Goed **opgeleid personeel**: leraren moeten bevoegd zijn en de mogelijkheid hebben zich bij te scholen; ditzelfde geldt voor (educatief) medewerkers van culturele instellingen.
5. Het **aantal uren en middelen** voor cultuurvakken in het onderwijs en binnen de culturele instellingen.

Het centrale concept is de doorgaande leerlijn: de visie en de uitwerking van de kerndoelen zijn nodig voor het *opstellen* van een doorgaande leerlijn; goed opgeleide docenten en (educatief) medewerkers met voldoende uren en middelen zijn nodig voor de *uitvoering* van een doorgaande leerlijn.

Bijlage 2: Adviesaanvraag Onderwijsraad en Raad voor Cultuur

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
W. Burggraaff

T +31-70-412 4100
w.burggraaff@minocw.nl
IPC 3300

Onze referentie
310209

Aan de voorzitter van de Onderwijsraad
Prof.dr. G.T.M. ten Dam
Nassaulaan 6
2514 JS Den Haag

Aan de waarnemend voorzitter van de Raad voor Cultuur
drs. M.L. de Meijer
postbus 612543
2506 AE Den Haag

Datum

Betreft adviesaanvraag Cultuureducatie met Kwaliteit

Geachte mw. Ten Dam, geachte mw. De Meijer,

Inleiding

Een goede ontwikkeling van het cultureel bewustzijn van onze kinderen en jongeren vereist kwalitatief goede cultuureducatie³. Met het beleid van de afgelopen jaren is verankering van een aantal organisatorische randvoorwaarden tot stand gekomen. Maar om kwalitatief goede cultuureducatie in ons onderwijs te realiseren acht ik een andere aanpak noodzakelijk. Ik wil daarmee beginnen in het primair onderwijs. Daar ligt het fundament voor de persoonlijke ontwikkeling en voor de creativiteit die cultuur losmaakt. Dit voornemen heb ik nader uitgewerkt in mijn brief aan de Tweede Kamer van 10 juni jl. (TK 2010-2011 32820, nr. 1). In dit kader leg ik uw beider raden deze adviesaanvraag voor.

Analyse van de huidige situatie

De regeling versterking cultuureducatie in het primair onderwijs is in 2004 gestart met als doel de positie van cultuureducatie binnen het primair onderwijs te versterken. Scholen konden een bedrag

³ Onder cultuureducatie verstaan we hier zowel het onderwijs binnen de school in het kader van het leergebied kunstzinnige oriëntatie als de educatieve bijdrage van culturele instellingen hieraan.

van €10,90 per leerling ontvangen als zij hun visie op cultuureducatie in het schoolplan opnamen. Het geld was bedoeld om deze visie samen met culturele instellingen te vertalen in concrete activiteiten. Gemeenten en provincies zorgden hierbij, via een bestuurlijke afspraak tussen OCW, IPO en VNG, voor de begeleiding van scholen en instellingen.

De regeling heeft succes gehad. Uit de Monitor cultuureducatie in het primair en voortgezet onderwijs blijkt dat naast een toename van het aantal ondernomen activiteiten door scholen, sinds 2004 scholen in het primair onderwijs steeds beter gaan scoren wat betreft de verankering van de organisatorische randvoorwaarden voor cultuureducatie, zoals het hebben van een beleidsplan en de aanstelling van een coördinator (Oberon/Sardes 2005, 2006, 2008, 2010).

Dezelfde monitorgegevens bieden geen zicht op de kwaliteit van de geboden cultuureducatie, maar bieden wel indicaties over de inhoudelijke verankering:

- het aantal scholen met vakdocenten voor de kunstvakken in het PO is teruggelopen (van 66% in 1988 naar 19% in 2009), terwijl groepsleerkrachten hun deskundigheid op dit gebied laag inschatten;
- het aantal scholen dat werkt met een doorgaande leerlijn cultuureducatie is beperkt.

Op basis van gesprekken in het veld constateer ik dat het voor alle betrokkenen (scholen, culturele instellingen en overheden) lastig is om de praktijk van cultuureducatie inhoudelijk te waarderen en dat het daardoor in veel gevallen moeilijk is om de kwaliteit van de geboden cultuureducatie te beoordelen of aan te tonen. Daarnaast hebben culturele instellingen weinig inhoudelijke handvatten wanneer zij samenwerken met het onderwijs.

Tevens komt uit gesprekken met het veld een beeld naar voren van veel initiatieven die los van elkaar bestaan en waarbij sterk de nadruk ligt op een eerste kennismaking met cultuur. Scholen en instellingen werken vaak met incidentele projecten die vooral zijn gericht op vernieuwing van het lesaanbod. Daardoor zijn er grote verschillen in werkwijze en aanpak ontstaan. Dit leidt er ook toe dat er niet genoeg van elkaars ervaringen wordt geleerd en er te weinig aandacht is voor inhoudelijke samenhang. Dat staat een stevig fundament voor cultuureducatie in de weg.

Eerder advies

Uw gezamenlijke advies 'Onderwijs in cultuur' uit 2006 bevat heldere aanbevelingen voor de versterking van cultuureducatie in het onderwijs. Veel van die adviezen zijn de afgelopen jaren opgevolgd. De regeling versterking cultuureducatie in het primair onderwijs is verlengd en de opleiding en professionalisering van de interne cultuurcoördinator is voortgezet. De vereniging van cultuurprofiel scholen is ondersteund en onderzoek naar de ontwikkeling van doorgaande leerlijnen en een theoretisch fundament voor erfgoededucatie is in gang gezet.

Vraag

Ik streef naar cultuureducatie van goede kwaliteit. In de komende 4 jaar wil ik bereiken dat we de kwaliteit van de binnen het onderwijs en door culturele instellingen aangeboden cultuureducatie goed kunnen beoordelen.

Daarom vraag ik u mij te adviseren over hoe scholen ondersteund kunnen worden bij het verzorgen van kwalitatief goede cultuureducatie en hoe culturele instellingen⁴ in het verlengde daarvan kunnen komen tot een op de kerndoelen afgestemd aanbod voor scholen.

⁴ Het gaat dan om culturele instellingen met of zonder subsidie en om buitenschoolse aanbieders van kunsteducatie.

Daarbij ga ik ervan uit de huidige kerndoelen gehandhaafd blijven en dat het aantal lessen in het rooster voldoende is⁵.

Ik verzoek u in ieder geval de volgende punten in uw advies te betrekken:

- Welke instrumenten nodig zijn om scholen en leerkrachten in staat te stellen invulling te geven aan de kerndoelen in het leergebied kunstzinnige oriëntatie. Welke fasering in de tijd past hierbij?
- Eisen aan en rol van een doorgaande leerlijn binnen- en buitenschools en de wijze waarop culturele instellingen hieraan kunnen bijdragen.
- De deskundigheidsbevordering van vakleerkrachten en groepsleerkrachten om deze bekwaam te houden en deze bekwaamheid eventueel te verdiepen.
- De professionalisering en organisatie van de educatiefunctie van culturele instellingen.
- Het meten van en het toezicht op de kwaliteit van cultuureducatie.
- De gevolgen van uw advies voor betrokken partijen, zoals bestuurlijke partners, schoolbesturen, ouders, de onderwijsinspectie, de Stichting Leerplanontwikkeling, het Kunstvakonderwijs, de centra voor de kunsten, het Fonds voor Podiumkunsten en Cultuurparticipatie i.o. en het Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst i.o.

Ook verzoek ik u uw advies te formuleren binnen de context van het opbrengstgericht werken in het primair onderwijs en het advies van de Onderwijsraad over de vormende taak van scholen en leraren.

Tot slot

Indien mogelijk ontvang ik uw gezamenlijke advies uiterlijk 1 juli 2012. Voor tussentijdse afstemming kunt u contact opnemen met de directie Kunsten t.w. de heer Wim Burggraaff (070-4124100).

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Halbe Zijlstra

⁵ Uit de monitorgegevens van Sardes/ Oberon blijkt dat de urenbesteding aan cultuureducatie al jaren stabiel is: van ruim 10 uur per week in groep 2 tot ruim 5 uur per week in groep 7.

Bijlage 3: Algemeen Kader Interbestuurlijke Verhoudingen Cultuur (blz. 2)

Cultuureducatie

Aangezien rijk, gemeenten en provincies ieder verantwoordelijk zijn voor een deel van een zeer verweven keten ligt het voor de hand de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kennismaking met cultuur van alle kinderen en jongeren als uitgangspunt te blijven nemen.

Rijk

Het rijk zorgt voor:

- a) de bekostiging en het wettelijk kader van het onderwijs;
- b) de opdracht aan culturele instellingen met rijksfinanciering;
- c) de landelijke ondersteuning (innovatie, kennis en netwerken);

Provincies

Op het gebied van cultuurparticipatie hebben provincies een rol in de tweedelijns ondersteuning, in het bevorderen van de kwaliteit en in de regionale spreiding (toegankelijkheid).

Gemeenten

De feitelijke kennismaking met cultuur vindt plaats in gemeenten, in een nauw samenspel van scholen en cultuuraanbieders (met en zonder subsidie). De gemeente heeft daarbij de regie en faciliteert:

- een breed en samenhangend cultureel aanbod voor scholen
- bemiddeling van het aanbod
- aansluiting binnenschools-buitenschools
- afspraken met scholen (bijvoorbeeld in het kader van de Lokale educatieve agenda)

Bijlage 4: Matchingsbedragen

	Inwonertal 2012⁶	Bedrag per inwoner 2013-2016	Matchingsbedrag 2013-2016
Noord-Brabant	1.631.655	€ 0,55	€ 897.410
Breda	176.507	€ 0,55	€ 97.079
Eindhoven	217.228	€ 0,79	€ 171.610
Helmond	88.798	€ 0,55	€ 48.839
's Hertogenbosch	141.857	€ 0,55	€ 78.021
Tilburg	207.510	€ 0,55	€ 114.131
Drenthe	381.842	€ 0,55	€ 210.013
Emmen	108.856	€ 0,55	€ 59.871
Flevoland	202.315	€ 0,55	€ 111.273
Almere	193.151	€ 0,79	€ 152.589
Friesland	551.958	€ 0,55	€ 303.577
Leeuwarden	95.321	€ 0,55	€ 52.427
Gelderland	1.429.847	€ 0,55	€ 786.416
Apeldoorn	156.922	€ 0,55	€ 86.307
Arnhem	149.226	€ 0,79	€ 117.889
Ede	108.726	€ 0,55	€ 59.799
Nijmegen	165.180	€ 0,55	€ 90.849
Groningen	387.762	€ 0,55	€ 213.269
Groningen	192.985	€ 0,79	€ 152.458
Limburg	718.484	€ 0,55	€ 395.166
Heerlen	88.993	€ 0,55	€ 48.946
Maastricht	121.050	€ 0,79	€ 95.630
Sittard-Geleen	94.499	€ 0,55	€ 51.974
Venlo	99.967	€ 0,55	€ 54.982
Noord-Holland	1.381.022	€ 0,55	€ 759.562
Alkmaar	94.222	€ 0,55	€ 51.822
Amsterdam	789.285	€ 0,79	€ 623.535
Haarlem	151.853	€ 0,55	€ 83.519
Haarlemmermeer	143.884	€ 0,55	€ 79.136
Zaanstad	148.200	€ 0,55	€ 81.510
Overijssel	678.419	€ 0,55	€ 373.130
Deventer	98.667	€ 0,55	€ 54.267
Enschede	158.091	€ 0,79	€ 124.892
Hengelo	80.916	€ 0,55	€ 44.504

⁶ Peildatum 1 januari 2012, voorlopige CBS cijfers van 27 februari 2012.

Zwolle	121.485	€ 0,55	€ 66.817
Utrecht	772.585	€ 0,55	€ 424.922
Amersfoort	148.230	€ 0,55	€ 81.527
Utrecht	316.160	€ 0,79	€ 249.766
Zuid-Holland	1.873.307	€ 0,55	€ 1.030.319
Delft	98.679	€ 0,55	€ 54.273
Dordrecht	118.880	€ 0,55	€ 65.384
Leiden	118.745	€ 0,55	€ 65.310
Rotterdam	615.937	€ 0,79	€ 486.590
s Gravenhage	501.048	€ 0,79	€ 395.828
Westland	101.973	€ 0,55	€ 56.085
Zoetermeer	122.312	€ 0,55	€ 67.272
Zeeland	381.363	€ 0,55	€ 209.750
Totaal	16.725.902		€ 9.980.245

Uitsplitsing Zuid-Holland (RAS regio's)

	Inwonertal 2012	Bedrag per inwoner 2013-2016	Matchingsbedrag 2013-2016
Alblasserwaard-Vijfheerenlanden	130.450	€ 0,55	€ 71.748
Graafstroom	9.795	€ 0,55	€ 5.387
Giessenlanden	14.508	€ 0,55	€ 7.979
Hardinxveld-Giessendam	17.651	€ 0,55	€ 9.708
Gorinchem	35.090	€ 0,55	€ 19.300
Leerdam	20.664	€ 0,55	€ 11.365
Zederik	13.434	€ 0,55	€ 7.389
Liesveld	9.790	€ 0,55	€ 5.385
Nieuw-Lekkerland	9.518	€ 0,55	€ 5.235
Midden-Holland	238.615	€ 0,55	€ 131.238
Gouda	71.231	€ 0,55	€ 39.177
Bodegraven-Reeuwijk	32.831	€ 0,55	€ 18.057
Vlist	9.774	€ 0,55	€ 5.376
Schoonhoven	11.818	€ 0,55	€ 6.500
Bergambacht	9.904	€ 0,55	€ 5.447
Nederlek	13.992	€ 0,55	€ 7.696
Ouderkerk	8.046	€ 0,55	€ 4.425
Zuidplas	40.654	€ 0,55	€ 22.360
Waddinxveen	25.275	€ 0,55	€ 13.901

Boskoop ⁷	15.090	€ 0,55	€ 8.300
Holland-Rijnland	408.885	€ 0,55	€ 224.887
Voorschoten	24.308	€ 0,55	€ 13.369
Zoeterwoude	8.163	€ 0,55	€ 4.490
Leiderdorp	26.705	€ 0,55	€ 14.688
Kaag en Braassem	25.747	€ 0,55	€ 14.161
Teylingen	35.678	€ 0,55	€ 19.623
Oegstgeest	22.798	€ 0,55	€ 12.539
Katwijk	62.491	€ 0,55	€ 34.370
Noordwijk	25.521	€ 0,55	€ 14.037
Noordwijkerhout	15.651	€ 0,55	€ 8.608
Alphen aan den Rijn	72.844	€ 0,55	€ 40.064
Rijnwoude	18.624	€ 0,55	€ 10.243
Nieuwkoop	26.960	€ 0,55	€ 14.828
Lisse	22.561	€ 0,55	€ 12.409
Hillegom	20.834	€ 0,55	€ 11.459
Haaglanden	213.426	€ 0,55	€ 117.384
Wassenaar	25.731	€ 0,55	€ 14.152
Leidschendam-Voorburg	72.401	€ 0,55	€ 39.821
Pijnacker-Nootdorp	50.108	€ 0,55	€ 27.559
Rijswijk	46.963	€ 0,55	€ 25.830
Midden-Delfland	18.223	€ 0,55	€ 10.023
Stadregio Rotterdam	600.406	€ 0,55	€ 330.223
Barendrecht	47.055	€ 0,55	€ 25.880
Albrandswaard	25.018	€ 0,55	€ 13.760
Maassluis	31.849	€ 0,55	€ 17.517
Schiedam	76.129	€ 0,55	€ 41.871
Vlaardingen	71.110	€ 0,55	€ 39.111
Brielle	16.071	€ 0,55	€ 8.839
Hellevoetsluis	39.434	€ 0,55	€ 21.689
Westvoorne	13.895	€ 0,55	€ 7.642
Capelle aan den IJssel	66.108	€ 0,55	€ 36.359
Krimpen aan den IJssel	28.676	€ 0,55	€ 15.772
Lansingerland	55.259	€ 0,55	€ 30.392
Ridderkerk	45.210	€ 0,55	€ 24.866
Spijkenisse	72.171	€ 0,55	€ 39.694
Bernisse	12.421	€ 0,55	€ 6.832
Goeree-Overflakkee	48.304	€ 0,55	€ 26.567
Goedereede	11.375	€ 0,55	€ 6.256

⁷ Boskoop heeft ambtelijk verzocht om, vooruitlopend op de fusie met Alphen aan den Rijn, te worden ingedeeld in de regio Holland Rijnland. Als dit verzoek formeel, met akkoord van de betrokken regio's, door OCW is ontvangen zal dit in de definitieve regeling worden aangepast.

Dirksland	8.478	€ 0,55	€ 4.663
Middelharnis	18.049	€ 0,55	€ 9.927
Oostflakkee	10.402	€ 0,55	€ 5.721
Hoeksche Waard	84.778	€ 0,55	€ 46.628
Korendijk	10.798	€ 0,55	€ 5.939
Oud-Beijerland	23.416	€ 0,55	€ 12.879
Binnenmaas	28.934	€ 0,55	€ 15.914
Strijen	8.850	€ 0,55	€ 4.868
Cromstrijen	12.780	€ 0,55	€ 7.029
Drechtsteden	148.443	€ 0,55	€ 81.644
Sliedrecht	24.219	€ 0,55	€ 13.320
Papendrecht	32.029	€ 0,55	€ 17.616
Alblasserdam	19.442	€ 0,55	€ 10.693
Hendrik-Ido-Ambacht	28.249	€ 0,55	€ 15.537
Zwijndrecht	44.504	€ 0,55	€ 24.477
Totaal	1.873.307		€ 1.030.319